

Beslut om undertecknande och ingående 2022/23:FPM113 av avtal om underlättande av hållbara investeringar mellan Europeiska unionen och Republiken Angola

Utrikesdepartementet

2023-08-10

Dokumentbeteckning

COM(2023) 312

Förslag till RÅDETS BESLUT om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av avtalet om underlättande av hållbara investeringar mellan Europeiska unionen och Republiken Angola

COM(2023) 313

Förslag till RÅDETS BESLUT om ingående av avtalet om underlättande av hållbara investeringar mellan Europeiska unionen och Republiken Angola

Sammanfattning

Den 16 juni 2023 presenterade kommissionen ett utkast till rådsbeslut om ingående av avtalet om underlättande av hållbara investeringar mellan Europeiska unionen och Republiken Angola. Detta är det första avtal om underlättande av investeringar (s.k. investeringsförenkling) som EU förhandlat fram. Målet är att förbättra investeringsklimatet med förenklade och moderna regler och därmed skapa incitament för mobilisering och bibehållande av utländska direktinvesteringar. Avtalet bygger på öppenhet, transparens och icke-diskriminering. Avtalet främjar hållbar utveckling, inkluderande ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen. Det förväntas bidra till diversifiering av Angolas ekonomi och landets integrering i den globala ekonomin.

Detta avtal är i linje med EU:s mål att stärka unionen som global aktör. Avtalet bidrar till att skapa säkra, diversifierade och motståndskraftiga leverantörskedjor i linje med EU:s handelspolitiska utvecklingsmål. Regeringen stödjer förslaget, då Sverige länge har varit pådrivande för att

förhandla fram utvecklingsfrämjande avtal för att underlätta hållbar handel och hållbara investeringar i syfte att öka utvecklingsländers förmåga att integreras i världshandeln samt för att skapa ekonomisk tillväxt och sysselsättning i dessa länder.

2022/23:FPM113

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Inom ramen för EU:s övergripande strategi för Afrika 2020 presenterades förslaget att utveckla mer ambitiösa system för att underlätta, attrahera och stödja investeringar i Afrika. I mars 2021 antog kommissionen en rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar med Angola om ett avtal om underlättande av investeringar. I maj 2021 godkände rådet att förhandlingar kunde inledas och antog förhandlingsdirektiv. Förhandlingarna inleddes den 22 juni 2021 och kunde efter fyra förhandlingsrundor slutföras den 18 november 2022.

Republiken Angola är den sjunde största mottagaren av europeiska investeringar på den afrikanska kontinenten, vilket motsvarar 5,4 procent av det ackumulerade värdet av EU:s utländska direktinvesteringar om 9,9 miljarder euro i Afrika. Angolas ekonomi är främst baserad på dess rikliga tillgångar av råvaror och energiresurser. Landet strävar dock efter att diversifiera sin ekonomi och regeringen har under senare år gjort betydande ansträngningar för att förbättra investeringsklimatet för såväl utländska som lokala investerare.

Innan förhandlingarna inleddes genomförde UNCTAD (FN:s konferens om handel och utveckling) och Världsbanken på uppdrag av EU en översyn av Angolas investeringspolitik. I studien konstaterades att de faktorer som investerare anger som avgörande för investeringsbeslut i utvecklingsländer omfattar bristande transparens och förutsägbarhet i kontakterna med offentliga organ, oväntade förändringar av lagar och förordningar, samt förseningar i fråga om tillstånd och godkännanden från myndigheter. Genom åtgärder inom dessa områden väntas avtalet skapa bättre förutsättningar för utländska investerare.

Angola är ännu inte part i Avtalet om Ekonomiskt Partnerskap (EPA) mellan EU och SADC (Södra Afrikas utvecklingsgemenskap). De avtalsslutande SADC-staterna inkluderar Botswana, Eswatini, Lesotho, Mocambique, Namibia och Sydafrika. EU ska inleda förhandlingar med Angola om att ingå i SADC:s EPA-avtal. EPA-avtalet innehåller dock inga bestämmelser om investeringar, utan enbart om handel.

Den övergripande målsättningen med avtalet är att förbättra investeringsklimatet för utländska investerare. Kärnprinciperna för investeringsförenkling utgörs av förbättrad transparens, förutsägbarhet och administrativ effektivitet i syfte att minska den byråkratiska bördan och förenkla förfarandena för befintliga och potentiella investerare genom att bidra till ett mer öppet, förutsägbart och attraktivt investeringsklimat. Utmaningarna är ofta större för en utländsk investerare att etablera sig på en obekant marknad som styrs av olika standarder, regler och praxis. Ökad transparens och förutsägbarhet för investeringsrelaterade åtgärder kan tillgodoses genom att publicera alla investeringsrelaterade lagar och villkor samt att ta fram enskilda informationsportaler för investerare. Förfaranden kan förenklas genom att olika investeringstillstånd ska kunna sökas och hanteras genom e-förvaltning. Interaktionen mellan investerare och förvaltningen underlättas genom att upprätta kontaktpunkter och former för samråd med intressenter.

Avtalet innehåller åtgärder för att underlätta alla olika stadier i en investeringsprocess, från etablering till drift och expansion. Vidare omfattar avtalet samtliga ekonomiska sektorer för att uppmuntra diversifiering. En central komponent är att avtalet bidrar till att främja standarder för ansvarsfullt företagande.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslagen om beslut att underteckna och ingå avtal är baserat på EU:s gällande regelverk. Besluten har ingen verkan på svenska lagar och regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har i sig inte några budgetära konsekvenser. I de fall sådana konsekvenser ändå skulle uppstå, är regeringens utgångspunkt att eventuella kostnader ska finansieras inom befintliga ekonomiska ramar inom EU-budgeten. Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten ska finansieras genom omprioriteringar inom den fleråriga budgetramen som medlemsstaterna kommit överens om.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer förslagen till beslut att underteckna och ingå avtal om underlättande av hållbara investeringar mellan Europeiska unionen och Angola.

Regeringen välkomnar att hållbarhetsaspekterna genomsyrar avtalet. Sverige har länge varit pådrivande för att förhandla fram utvecklingsfrämjande avtal för att underlätta hållbar handel och hållbara investeringar för att öka utvecklingsländerns förmåga att integreras i världshandeln samt för att skapa ekonomisk tillväxt och sysselsättning i dessa länder. Avtalet om att underlätta hållbara och ansvarsfulla investeringar återspeglar ambitionerna i att modernisera och uppgradera EU:s handelsrelationer för att stödja grön omställning i utvecklingsländer och att uppfylla de globala hållbarhetsmålen. Detta avtal om investeringslättnader utgör även en av byggstenarna i det afrikanska kontinentala frihandelsområdet (AfCFTA) och bidrar därmed till kontinentens utveckling på lång sikt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater har accepterat förslaget. Flera medlemsstater har betonat vikten av hållbarhetsaspekterna samt att det är angeläget att främja investeringar för ekonomisk återhämtning efter pandemin.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Frågan har ännu inte behandlats i Europaparlamentet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte föranlett något formellt remissförfarande.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Alla områden inom avtalet omfattas av EU:s exklusiva befogenhet och i synnerhet av Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) artikel 207.1 om utländska direktinvesteringar. Detta avtal ska därmed undertecknas av unionen i enlighet med rådsbeslut som grundar sig på artikel 218.5 EUF-fördraget, efter Europaparlamentets godkännande, och ingås med rådsbeslut som grundar sig på artikel 218.6 FEUF-fördraget, efter Europaparlamentets godkännande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen är inte tillämplig på områden där EU har exklusiv befogenhet. I artikel 3 i EUF-fördraget anges att den gemensamma handelspolitiken är ett av de områden där unionen har exklusiv befogenhet. Avtalet omfattar således inga frågor som faller utanför EU:s exklusiva befogenhet.

Avtalet är i linje med proportionalitetsprincipen, eftersom ingående av ett internationellt avtal är det lämpliga instrumentet för att fastställa ömsesidiga rättigheter och skyldigheter till ett annat land som omfattas av internationell rätt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet är färdigbehandlat och kommissionen har tagit fram ett utkast till rådsbeslut om ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Angola.

4.2 Fackuttryck / termer

Avtal om underlättande av hållbara investeringar brukar på svenska även benämnas investeringsförenklingsavtal. Det skiljer sig emot gängse avtal inom investeringsområdet eftersom avtal om underlättande av investeringar varken omfattar ytterligare åtaganden om liberalisering av investeringar som annars ofta ingår i handelsavtal eller bestämmelser om investeringsskydd som är huvudsyftet med investeringsskyddsavtal.

Bakgrunden till avtalet om underlättande av investeringar är det plurilaterala initiativet inom Världshandelsorganisationen (WTO) om investeringslättnader för utveckling (*Investment Facilitation for Development*). Som ett komplement till ett framtida avtal om investeringslättnader inom WTO strävar EU efter att integrera underlättande av investeringar även i bilaterala relationer för att främja utvecklingsländers integration i världsekonomin samt för att bredda och fördjupa de ekonomiska förbindelserna.